

PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
ROK SZKOLNY 2024/2025

SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II W GONIĄDZU

Goniądz, 13.09.2024 r.

SPIS TREŚCI

- I. Wprowadzenie do programu.
- II. Cele i zadania programu wychowawczo-profilaktycznego
- III. Wartości wychowawcze
- IV. Wartości profilaktyczne
- V. Psychospołeczna diagnoza środowiska szkolnego
- VI. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka.
- VII. Wizja i misja szkoły i placówki
- VIII. Sylwetka absolwenta szkoły
- IX. Ceremoniały i tradycja szkoły
- X. Priorytety szkoły
- XI. Główne metody pracy
- XII. Formy realizacji
- XIII. Struktura oddziaływań wychowawczych
- XIV. Zasady współpracy wychowawczej z rodzicami
- XV. Normy zachowania obowiązujące członków społeczności szkolnej
- XVI. Przewidywane efekty działań profilaktycznych
- XVII. Ewaluacja
- XVIII. Akty prawne
- XIX. Plan działań wychowawczo-profilaktycznych na rok szkolny 2024/2025.

I. WPROWADZENIE DO PROGRAMU

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Goniądzu stanowi wytyczne do pracy wychowawczej i profilaktycznej skierowane do wszystkich uczniów i pracowników szkoły, przy współudziale rodziców oraz organizacji i instytucji wspomagających pracę szkoły. Realizacja założeń programowych wpłynie na spójność i wielokierunkowość oddziaływań wychowawczych skierowanych do uczniów szkoły.

II. CELE I ZADANIA PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

1. Integracja uczniów w zespołach klasowych oraz doskonalenie stosunków interpersonalnych.
2. Kształtowanie postaw promujących zdrowy tryb życia zarówno w sferze fizycznej, jak i psychicznej. Inspirowanie do harmonijnego rozwoju. Dbanie o higienę ciała i umysłu.
3. Przeciwdziałanie przemocy i agresji wśród uczniów oraz podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w szkole.
4. Uświadomienie wartości służących osobowemu rozwojowi uczniów.
5. Kształtowanie wrażliwości moralnej oraz potrzeby poznawania samego siebie.
6. Budzenie zainteresowań szeroko rozumianą przestrzenią własnego kraju, Europy i świata oraz swobodnej w niej orientacji.
7. Zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia.
8. Przygotowanie uczniów do wyboru kierunku kształcenia i zawodu.
9. Rozwijanie kompetencji komunikowania się, kreatywności i przedsiębiorczości.
10. Rozwijanie kompetencji cyfrowych.
11. Uświadomienie idei wolności poprzez rozumienie i poszanowanie elementarnych praw człowieka.
12. Kształtowanie postaw: obywatelskich, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, poszanowania dla innych kultur.
13. Kształtowanie i propagowanie umiejętności poprawnego wypowiedzania się w języku ojczystym.
14. Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.
15. Zapobieganie zachowaniom agresywnym i ochrona przed uzależnieniami, które hamują bądź zakłócają rozwój ucznia.

III. WARTOŚCI WYCHOWAWCZE obejmują następującą tematykę:

1. Poszanowanie wartości i godności ludzkiej - wychowanie do wartości;
2. Aktywne działania na rzecz klasy, szkoły – kompetencje kreatywności;
3. Uczciwość, szczerłość, sprawiedliwość;
4. Szacunek do języka, kultury i tradycji narodowej – budowanie świadomości i przynależności narodowej;
5. Wrażliwość na piękno przyrody ojczystej;
6. Ogólnoludzkie normy i wartości religijne;
7. Doskonalenie własnej osoby – budowanie pewności siebie;
8. Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów;
9. Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa;

10. Kierowanie się własnym sumieniem;
11. Pomoc potrzebującym;
12. Wolontariat;
13. Umiejętność współżycia w rodzinie i społeczności;
14. Rzetelność i odpowiedzialność;
15. Zdrowy styl życia;
16. Wykształcenie i nauka;
17. Środki psychoaktywne;
18. Przemoc i agresja rówieśnicza w szkole;
19. Cyberprzemoc, bezpieczeństwo w Internecie, odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznościowych;
20. Współpraca z rodzicami;
21. Prawidłowe relacje rodzinne;
22. Społeczność szkolna – bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych;
23. Wzmacnianie wychowawczej roli szkoły;
24. Nienaruszalność cielesna i przeciwdziałanie wykorzystaniu dzieci;
25. Trudności w nauce i sposoby motywowania do pracy;
26. Tolerancja dla inności.

IV. WARTOŚCI PROFILAKTYCZNE

Profilaktykę należy rozumieć jako działania stwarzające człowiekowi okazję do aktywnego gromadzenia różnych doświadczeń, które powodują wzrost jego zdolności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Takie podejście do profilaktyki wyznacza nam organizację i prowadzenie różnorodnych form uczących młodych ludzi różnych umiejętności, kształtujących ich postawy i system wartości.

Szkoła, wspierając wszechstronny rozwój ucznia, musi zachować właściwe proporcje między wiedzą, a umiejętnościami i wychowaniem. Jest to trudne zadanie, zważywszy na fakt, że niektórzy uczniowie eksperymentują z papierosami, inni stają się agresywni. Najczęściej dotyczy to dzieci przeżywających silne napięcia emocjonalne, a także zaniedbywanych uczuciowo i wychowawczo. Dochodzi do tego często - chęć zaimponowania kolegom, konflikty między rodzicami i dziećmi oraz w klasach starszych szkoły podstawowych – zachowania charakterystyczne dla wieku dorastania: tendencja do uniezależniania się od rodziców, arogancja i lekceważenie autorytetów.

Zgodnie z wizją systemu edukacji proces wychowania i kształcenia powinien stanowić integralną całość, której punktem wyjścia jest uczeń i jego potrzeby rozwojowe.

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny powinien angażować nie tylko uczniów, ale też ich rodziców oraz kadrę pedagogiczną. Dlatego w programie znalazły się działania skierowane do:

- Uczniów (dzieci i młodzież)
- Nauczycieli
- Wychowawców
- Rodziców/Opiekunów

V. PSYCHOSPOŁECZNA DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO:

Co roku przeprowadzana jest w szkole diagnoza środowiska szkolnego poprzez: ankietowanie uczniów, ankietowanie rodziców, ankietowanie nauczycieli, obserwację zachowania uczniów w czasie lekcji i na przerwach, wywiady, rozmowy indywidualne z uczniami, rodzicami, dyrektorem, specjalistami szkolnymi, nauczycielami oraz innymi pracownikami szkoły, analizę dokumentacji szkolnej, analizę osiągnięć szkolnych.

Biorąc po uwagę analizę wyników przeprowadzonej diagnozy w roku szkolnym 2023/2024 oraz podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2024/2025 wyznaczono najważniejsze działania w pracy wychowawczej, ukierunkowane na:

- wspomaganie rozwoju ucznia i wzmacnianie zdrowia w sferze fizycznej, psychicznej i społecznej,
- przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej (szkole, klasie), w tym uczniów pochodzenia ukraińskiego,
- wspomaganie wychowawczej roli rodziny,
- wzmacnianie poczucia wartości, wiary we własne siły i możliwości, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować własną tożsamość,
- budowanie dobrych relacji w szkole oraz tworzenie bezpiecznego i przyjaznego klimatu społecznego,
- wzmocnienie działań skierowanych na kulturalne zachowanie w szkole i poza nią oraz kulturę języka,
- motywowanie uczniów do systematycznej nauki,
- budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,
- planowanie kariery zawodowej zgodnie z zainteresowaniami uczniów.

Określono zadania edukacji zdrowotnej i zadania profilaktyczne, takie jak:

- promowanie zdrowego stylu życia,
- nauka udzielania pierwszej pomocy,
- kształtowanie nawyków zdrowego odżywiania się,
- funkcjonowanie młodych ludzi w świecie wirtualnym,
- przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem w celu wzmacniania zdrowia psychicznego uczniów.

VI. CZYNNIKI CHRONIĄCE I CZYNNIKI RYZYKA

Czynniki ryzyka:

- brak autorytetu,
- niewłaściwe wzorce osobowe w domu,
- niska samoocena,
- łatwy dostęp do środków uzależniających,
- niska zaradność życiowa rodziny,
- niekonsekwencja rodziców,
- niska skuteczność rodziców,
- brak utrwalonych norm dotyczących higieny osobistej,
- podatność na wpływy
- negatywna presja rówieśnicza,

- trudności w nauce,
- brak prawidłowych zasad i norm społeczno – moralnych,
- brak umiejętności spędzania czasu wolnego w sposób konstruktywny.

Czynniki chroniące:

- silna więź w rodzinie i poczucie bezpieczeństwa,
- dobre relacje interpersonalne,
- istnienie dobrych wzorców osobowych,
- integracja z grupą rówieśniczą,
- dezaprobatą dla zachowań ryzykownych i szkodliwych społecznie,
- umiejętność radzenia sobie z sytuacjami trudnymi,
- konstruktywne zainteresowania i zajęcia pozalekcyjne,
- zainteresowanie własnym rozwojem, zdrowym stylem życia,
- dobry klimat współpracy między rodzicami/opiekunami prawnymi a pracownikami szkoły,
- nawyk aktywnego wypoczynku.

VII. WIZJA I MISJA SZKOŁY / PRZEDSZKOŁA

1. Misja szkoły:

Każdego dnia wspólnie pracujemy na sukces naszych uczniów i zadowolenie rodziców, a wskaźnikiem tego jest ich satysfakcja i prestiż naszej szkoły w środowisku. Priorytetem w naszej szkole jest wysoka efektywność kształcenia, przygotowanie do dalszej edukacji, zapewnienie warunków wszechstronnego rozwoju każdego ucznia.

2. Wizja szkoły:

Jesteśmy szkołą nowoczesną, bezpieczną i przyjazną. Pracujemy jako zespół, szanując i wspierając się nawzajem. Uczymy kreatywności, z jednoczesnym naciskiem na odpowiedzialność za własne decyzje. Jesteśmy otwarci na świat i zmiany w nim zachodzące, chętni do czerpania z jego dorobku naukowego i kulturowego.

Nasza szkoła jest zakorzeniona w tradycji lokalnej i narodowej. Kształcimy swoich wychowanków dbając o szacunek do drugiego człowieka, poszanowanie systemu wartości, dziedzictwa kulturowego i historycznego.

Każdy uczeń w naszej szkole osiąga sukces na miarę swoich możliwości, uczy się żyć w środowisku i dla środowiska. Kształtujemy w uczniach wrażliwość na dobro, prawdę i piękno. Najwyższym dobrem jest dla nas uczeń.

VIII. WIZERUNEK ABSOLWENTA

Nasz absolwent:

1. Ma poczucie własnej godności i wartości.
2. Zdobytą wiedzę i umiejętności potrafi zastosować w praktyce.
3. Jest dobrze przygotowany do następnych etapów szkolnictwa.
4. Szanuje wielowiekowe dziedzictwo kulturowe.

5. Potrafi odróżnić dobro od zła w oparciu o uniwersalne wartości.
6. Rozumie potrzeby innych i potrafi z nimi współpracować.
7. Jest asertywny, tolerancyjny, otwarty na innych, szczery i wrażliwy.
8. Cechuje się kulturą i odpowiedzialnością.
9. Dbą o swoje zdrowie i otoczenie.
10. Czyni dobro.

IX. CEREMONIAŁY I TRADYCJE SZKOŁY

1. Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego.
2. Dzień Edukacji Narodowej.
3. Ślubowanie klas pierwszych.
4. Pasowanie na czytelnika.
5. Sprzątanie Świata.
6. Święto Niepodległości.
7. Dzień patrona szkoły.
8. Andrzejki.
9. Mikołajki.
10. Kiermasz bożonarodzeniowy.
11. Wigilia szkolna.
12. Bal karnawałowy.
13. Poczta walentynkowa.
14. Dzień Ziemi
15. Powitanie wiosny.
16. Dzień babci i dziadka/Dzień Rodziny
17. 3 Maja
18. Zakończenie roku szkolnego.

X. PRIORYTETY SZKOŁY

1. Szkoła organizuje proces rozwoju ucznia ukierunkowany na jego sukces i indywidualny rozwój.
2. Szkoła upowszechnia czytelnictwo już od najwcześniejszego etapu edukacji.
3. Szkoła rozwija kompetencje informatyczne uczniów.
4. W szkole działa grupa wolontariuszy.
5. Atmosfera szkoły sprzyja efektywnej pracy – szkoła kształtuje postawy i wychowuje do wartości.
6. Realizacja zadań szkoły zapewniają kwalifikacje i umiejętności kadry pedagogicznej.
7. Szkoła integruje się ze środowiskiem lokalnym i promuje swoją działalność w tym środowisku.
8. Szkoła współpracuje z rodzicami.

Kierunki polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2024/2025 uwzględnione w działaniach wychowawczo - profilaktycznych szkoły:

1. Edukacja prozdrowotna w szkole - kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy.
2. Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa i proobronna.

3. Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.
4. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
5. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.
6. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.
7. Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.

XI. GŁÓWNE METODY PRACY

Pożądaną są metody wielostronnego kształcenia i stymulacji aktywności komunikacyjnej uczniów, a przede wszystkim :

- metody aktywne, np. „ burza mózgów”, metoda projektów itp.
- metody eksponujące: impresyjne – polegające na wywołaniu u uczniów określonych zachowań i zmian w postawach moralnych, przeżywanie głębokich emocji; ekspresyjne – stwarzanie sytuacji, w których uczeń nie tylko przeżywa, ale i tworzy, np. drama, odgrywanie ról, inscenizacje, opisy czynów ludzkich itp.
- metody praktyczne – gry i zabawy integracyjne, trening interpersonalny,
- metody symulacyjne – gry dydaktyczne,
- metody podające – pogadanki, rozmowy kierowane, opowiadania, opisy, dyskusje.

XII. FORMY REALIZACJI:

- organizowanie konkursów przedmiotowych i artystycznych,
- praca z uczniem zdolnym, uwzględnienie w programach dydaktyczno – wychowawczych klas programów wyzwalaających aktywność twórczą uczniów,
- prezentacja osiągnięć uczniów (wystawy prac dzieci),
- współpraca z rodzicami,
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, dydaktyczno - wyrównawcze, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, rewalidacyjne,
- koła zainteresowań i zajęcia rozwijające,
- zajęcia z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym,
- działalność Samorządu Uczniowskiego i samorządów klasowych,
- zajęcia w ramach „Wychowania do życia w rodzinie”,
- zajęcia w ramach „Doradztwa zawodowego”,
- spotkania z rodzicami,
- konsultacje indywidualne,

- organizacja pomocy koleżeńskiej i wolontarystycznej,
- wycieczki klasowe,
- organizacja i udział w imprezach sportowych,
- zajęcia komputerowe,
- akcje ekologiczne, konkursy, zawody sportowe,
- programy profilaktyczne,
- spotkania z Policją (pogadanki, filmy), psychologiem i z innymi specjalistami,
- karta rowerowa,
- imprezy klasowe, szkolne i środowiskowe.

XIII. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

Rada Pedagogiczna

Ma obowiązek niesienia wszechstronnej pomocy dzieciom, które padły ofiarą przestępczości;

- Ma obowiązek ścisłej współpracy z Policją i z Sądem Rodzinnym (w razie zaistniałej potrzeby);
- W sposób zdecydowany reaguje na obecność w szkole osób obcych, które swoim podejrzanym zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia.
- Współpracuje z instytucjami w organizowaniu różnych form spędzania czasu przez dzieci szczególnie z rodzin dysfunkcyjnych i zaniedbanych środowiskowo;
- Poprzez prowadzone działania wychowawcze kształtuje u uczniów i ich rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia konsekwencji wynikających z popełnionych czynów karalnych.

Dyrekcja

- Dbą o prawidłowe funkcjonowanie szkoły, o poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły, o kształtowanie twórczej atmosfery pracy w szkole;
- Współpracuje z Samorządem Uczniowskim;
- Stwarza warunki do prawidłowej realizacji Konwencji Praw Dziecka oraz umożliwia uczniom podtrzymanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i religijnej;
- Czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego;
- Organizuje spotkania szkoleniowe dla nauczycieli, umożliwia udział w kursach pedagogicznych.

Nauczyciele

- Powinni proponować uczniom pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i w mieście;
- Mają obowiązek reagowania na przejawy u dzieci niedostosowania społecznego;
- Wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania;
- Udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznanie potrzeb uczniów;
- Kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji, atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka.
- Odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole i poza jej terenem
 - w czasie wycieczek, wyjść itp.;

Wychowawcy klas

- Prowadzą w różnych formach szkolenia/edukację rodziców;

- Dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów, również nieakceptowanych;
- Wspólnie z pedagogiem szkolnym zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów;
- Sprawują opiekę wychowawczą nad uczniami szkoły, a w szczególności: tworzą warunki wspomagające ich rozwój i przygotowują do życia w rodzinie i w społeczeństwie;
- Poznają warunki życia i nauki swoich wychowanków;
- Kształtują właściwe relacje między uczniami, opierając je na tolerancji i poszanowaniu godności;
- Uczą pozytywnego myślenia i stawiania na sukces poprzez rozwijanie poczucia własnej wartości;
- Kształtują umiejętność pracy w zespole, uczą demokratycznego podejmowania decyzji, elastyczności w zachowaniu;
- Realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programowe ”Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego”.

Rodzice

- Powinni zadbać o właściwą formę spędzania czasu wolnego uczniów, proponować im pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i w swojej miejscowości;
- Mają prawo do poznania zadań i zamierzeń dydaktyczno – wychowawczych w danej klasie i szkole;
- Rodzice i nauczyciele współdziałają ze sobą w sprawach wychowania i kształcenia dzieci.

Rada Rodziców

- Reprezentuje ogół rodziców szkoły oraz podejmuje działania wspierające proces wychowawczy szkoły;
- Współdecyduje o formach pomocy dzieciom oraz ich wypoczynku;
- Pozyskuje i gromadzi środki finansowe w celu wspierania działalności szkoły;
- Organizuje formy aktywności rodziców na rzecz wspomagania realizacji celów i zadań szkoły.

Samorząd Uczniowski

- Jest animatorem, inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego i intelektualnego na terenie szkoły;
- Reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego wobec dyrekcji i grona pedagogicznego;
- Inicjuje działania dotyczące życia uczniów;
- Propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji;
- Angażuje uczniów do wykonywania niezbędnych prac na rzecz klasy i szkoły;
- Dbą o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję;
- Wyraża za pośrednictwem swojego opiekuna opinię dotyczącą problemów społeczności uczniowskiej.

XIV. ZASADY WSPÓŁPRACY WYCHOWAWCZEJ Z RODZICAMI

Rodzice i nauczyciele współdziałają ze sobą w sprawach kształcenia i wychowania dzieci. Współpraca z rodzicami w zakresie działalności wychowawczej szkoły opiera się na:

1. Zapoznaniu rodziców ze Szkolnym Programem Wychowawczo – Profilaktycznym, zatwierdzeniu go;

2. Współdziałaniu z nauczycielami i wychowawcami w realizacji zadań wychowawczych;
3. Pomocy rodzicom w ich działaniach wychowawczych wobec dzieci poprzez pedagogizację, profilaktykę, reedukację i terapię pedagogiczną;
4. Współdecydowaniu o organizacji świąt, uroczystości, imprez szkolnych i klasowych;
5. Stworzeniu warunków do szczerych, życzliwych i rzeczowych kontaktów nauczycieli z rodzicami;
6. Umożliwianiu i ułatwianiu kontaktów rodziców z instytucjami i specjalistami świadczącymi kwalifikowaną pomoc w rozpoznawaniu potrzeb i trudności oraz zainteresowań i szczególnych uzdolnień uczniów;
7. Podejmowaniu działań na rzecz pozyskiwania funduszy niezbędnych dla wspierania działalności szkoły, a także ustalaniu zasad użytkowania tych funduszy.

XV. NORMY ZACHOWANIA OBOWIĄZUJĄCE CZŁONKÓW SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ

Uczniowie:

1. Zawsze są przygotowani do lekcji;
2. Zachowują się kulturalnie i z szacunkiem;
3. Nie stosują przemocy fizycznej, psychicznej i słownej;
4. Swoim zachowaniem, zabawami nie stwarzają zagrożeń dla siebie i innych;
5. Szanują sprzęt szkolny, swoją i cudzą własność oraz zielen wokół szkoły;
6. Wymienione normy zachowania obowiązują także w kinie, teatrze i na wycieczkach szkolnych;
7. O złym i niebezpiecznym zachowaniu kolegów informują dorosłych.

XVI. PRZEWDYWANE EFEKTY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH:

Uczniowie uzyskają wiedzę z zakresu:

- konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie z przykrymi emocjami;
- form przemocy oraz konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy i prezentowania zachowań agresywnych;
- niepełnosprawności;
- wolontariatu – uczniowie potrafią dobrowolnie i świadomie angażować się w pracę na rzecz osób, instytucji itp.
- rozwijania kompetencji czytelniczych – dzięki czytaniu książek rozwijają swoją wiedzę ogólną o świecie, wrażliwość, kształtują wyobraźnię i postawę twórczą;
- szkodliwości palenia papierosów/e-papierosów, picia alkoholu, przyjmowania substancji odurzających, w tym dopalaczy;
- zdrowego stylu życia (prawidłowe odżywianie, aktywność fizyczna, wypoczynek, higiena osobista i otoczenia);
- udzielania pierwszej pomocy;
- organizacji czasu pracy i czasu wolnego;
- bezpieczeństwa w sieci;
- odpowiedzialnego wyboru wartości życiowych.

XVII. EWALUACJA PROGRAMU

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Goniądzu podlega monitorowaniu i poddawany będzie ustawicznej ewaluacji.

Podstawową formą ewaluacji będą:

- ankiety skierowane do uczniów
- ankiety adresowane do nauczycieli
- ankiety skierowane do rodziców
- obserwacje
- rozmowy z uczniami, rodzicami i nauczycielami

Wnioski z ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego posłużą do jego modyfikacji i dostosowania go do zmieniającej się rzeczywistości.

XVIII. AKTY PRAWNE

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483);
- Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 nr 120 poz. 526).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 oraz z 2023 r. poz. 1234) Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, z 2023 r. poz. 1234, 2005.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, 1672, 1718 i 2005)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535)
- Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 535).
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798)
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI I NAUKI z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1610);
- USTAWA z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r. poz. 1700); z 2023 r. poz. 289, 1860
- U S T A W A z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. 2023 1304 i 1606)

XIX. PLAN DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNYCH 2024/2025

I. OBSZAR: BEZPIECZEŃSTWO

Zadania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni
<p>Zapoznanie uczniów z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w szkole oraz w różnych sytuacjach życiowych. Edukacja na temat Standardów Ochrony Małoletnich.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów z obowiązującymi w szkole: regulaminami i procedurami. 2. Zapoznanie uczniów z telefonami alarmowymi, z zasadami udzielania pierwszej pomocy. 3. Zapoznanie uczniów z zasadami BHP na lekcjach, podczas przerw, w domu, w czasie wolnym, na ulicy. 4. Zapoznanie uczniów ze znakami drogowymi. 5. Przygotowanie uczniów do egzaminu na kartę rowerową. 6. Przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji. 7. Kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki. 8. Uczestnictwo w konkursach dotyczących bezpieczeństwa. 9. Kształtowanie świadomości niebezpieczeństw wynikających z kontaktów z nieznanymi. 10. Spotkania z przedstawicielami instytucji zajmujących się bezpieczeństwem-Komenda Powiatowa Policji, Państwowa Straż Pożarna. 11. Standardy Ochrony Małoletnich. 	<p>Dyrektor szkoły Wychowawcy klas Nauczyciele Pedagog szkolny Pedagog specjalny</p>
<p>Przeciwdziałanie agresji i przemocy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza środowiska: <ol style="list-style-type: none"> a. wczesne wykrywanie form agresji i przemocy wśród uczniów, 	<p>Dyrektor szkoły Wychowawcy klas Nauczyciele</p>

	<p>b. ochrona ofiar przemocy: rozmowy z uczniem, pomoc ofiarom,</p> <p>c. konsultacje z rodzicami, w razie konieczności wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”.</p> <p>2. Praca nad doskonaleniem swojego charakteru i wyzbyciu się słabości.</p> <p>3. Zwiększenie świadomości uczniów na temat przejawów agresji fizycznej, słownej i psychicznej poprzez warsztaty, pogadanki, indywidualne rozmowy.</p> <p>4. Zwiększenie świadomości uczniów na temat radzenia sobie z agresją i przemocą poprzez filmy edukacyjne, kampanie, zajęcia warsztatowe.</p> <p>5. Stała współpraca z pracownikami szkoły w zakresie zaobserwowanych negatywnych zachowań uczniów (informowanie o zaistniałych zjawiskach przemocy w szkole lub w jej okolicy).</p> <p>6. Reagowanie na wszystkie niepożądane zachowania ucznia.</p> <p>7. Spotkania z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Mońkach dotyczące odpowiedzialności nieletnich, bezpieczeństwa, profilaktyki.</p> <p>8. Udział uczniów w zajęciach mających na celu kształtowanie właściwych postaw.</p> <p>9. Współpraca z instytucjami udzielającymi pomocy i wsparcia.</p> <p>10. Pogłębianie wiedzy pedagogicznej w zakresie problematyki przemocy.</p>	<p>Pedagog szkolny Pedagog specjalny</p>
--	---	--

II. OBSZAR: ZDROWIE

Zadania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni
Zwiększenie świadomości uczniów dotyczącej zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przekazywanie wiedzy podczas lekcji wychowawczych oraz zajęć realizujących tematykę edukacji zdrowotnej. 2. Spotkania z przedstawicielami instytucji zajmujących się profilaktyką zdrowotną. 3. Zapoznanie uczniów z podstawowymi zasadami udzielania pierwszej pomocy. 	Wychowawcy klas Nauczyciele wychowania fizycznego, przyrody, biologii
Propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Praca na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych. 2. Uczestnictwo w konkursach i kampaniach związanych z promocją aktywnego i zdrowego stylu życia. 3. Realizacja programów profilaktycznych: np. „Trzymaj formę” , „Program dla szkół”. 4. Spędzanie czasu na świeżym powietrzu. 5. Promowanie aktywności sportowej – zapewnienie uczniom aktywnego spędzania wolnego czasu oraz udziału w zawodach i turniejach sportowych. 6. Zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego oraz komfortu podczas zajęć edukacyjnych. 7. Rozwijanie sprawności fizycznej, kształtowanie nawyków prozdrowotnych. 	Wychowawcy klas Nauczyciele wychowania fizycznego Wychowawcy świetlicy
Kształtowanie i propagowanie postaw ekologicznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia o tematyce ekologicznej w ramach lekcji przyrody, geografii, biologii, techniki. 2. Zajęcia ekologiczne w blokach tematycznych – edukacja wczesnoszkolna. 3. Opieka uczniów nad roślinami w klasie, zielenią szkolną. 	Dyrektor szkoły Wychowawcy klas Nauczyciele

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Udział w konkursach, kampaniach związanych z tematyką ekologiczną. 5. Udział w akcjach ekologicznych np. „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”. 6. Zapobieganie zagrożeniom środowiska naturalnego i cywilizacyjnego. 7. Działalność charytatywna – pomoc zwierzętom. 8. Współpraca z Biebrzańskim Parkiem Narodowym. instytucjami proekologicznymi 	
<p>Organizacja procesu wspierania uczniów z deficytami rozwojowymi i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wymagających wsparcia w sferze zdrowia psychicznego.</p> <p>Instytucje pomocowe w naszym regionie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do specjalnych potrzeb i możliwości psychofizycznych uczniów. 2. Organizacja zajęć w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (wspierających, edukacyjnych, interwencyjnych). 3. Indywidualne rozmowy z uczniami. 4. Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Mońkach 5. Badanie samopoczucia uczniów w szkole. 6. Obserwacja zachowań uczniów na tle rówieśników. 	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Nauczyciele</p> <p>Pedagog szkolny</p> <p>Pedagog specjalny</p>

III. OBSZAR: RELACJE INTERPERSONALNE

Zadania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni
<p>Miejsce ucznia w grupie rówieśniczej, integracja środowiska szkolnego, wzajemne poznanie się.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia integrujące grupę lub zespół klasowy. 2. Udział w uroczystościach, imprezach, zabawach klasowych i szkolnych. 3. Organizacja imprez szkolnych z udziałem uczniów, rodziców i nauczycieli, np. Wigilia szkolna, Dzień Rodziny. 	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Nauczyciele</p> <p>Opiekun Samorządu Uczniowskiego</p>

	<p>4. Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymania pozytywnej relacji z rówieśnikami w tym z uczniami różnej narodowości.</p> <p>5. Wybór samorządu klasowego i szkolnego.</p>	
<p>Wyposażenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania z innymi.</p>	<p>1. Zapoznanie uczniów z normami i zasadami współżycia społecznego poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczenie zasad kulturalnego zachowania się w środowisku szkolnym i poza nim, – poszanowanie praw i potrzeb innych, – kształtowanie umiejętności właściwego zachowania się w sytuacjach trudnych, ryzykownych, – naukę konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, – rozpoznawanie, nazywanie oraz eliminowanie zachowań agresywnych, – uczenie asertywności, – uczenie umiejętności współpracy (w parach, z zespołem klasowym, grupą), – rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc rówieśnikom – uczenie odpowiedzialności, podejmowania decyzji i ponoszenia za nie konsekwencji <p>2. Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły Podstawowej w Goniądzu.</p> <p>3. Poznawanie zasad właściwego zachowania się w instytucjach kulturalnych (udział uczniów w imprezach kulturalnych (spektakle teatralne, seanse kinowe, wycieczki do muzeów, wycieczki turystyczno-krajoznawcze).</p>	<p>Nauczyciele Wychowawcy Pedagog szkolny Pedagog specjalny</p>

	4. Uczenie zachowań sprzyjających kształtowaniu postaw prospołecznych.	
Eliminowanie napięć psychicznych spowodowanych m.in. niepowodzeniami szkolnymi oraz trudnościami w kontaktach z rówieśnikami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja zajęć: dydaktyczno – wyrównawczych, korekcyjno - kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć specjalistycznych. 2. Prowadzenie indywidualnych rozmów wspierających i motywujących z uczniami. 3. Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Mońkach. 	<p>Dyrektor szkoły Wychowawcy klas Nauczyciele Pedagog szkolny Pedagog specjalny Logopeda</p>
Zwiększenie świadomości uczniów dotyczącej sytuacji osób niepełnosprawnych oraz tolerancji dla inności, odmienności innych osób.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie z prawami dziecka wynikającymi z Konwencji o Prawach Dziecka. 2. Poznanie praw i obowiązków ucznia. 3. Uświadamianie, informowanie uczniów, gdzie otrzymają pomoc w trudnej sytuacji. 4. Udział w pogadankach/spotkaniach edukacyjnych na temat tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka. 5. Wolontariat 	<p>Wychowawcy klas Nauczyciele Pedagog szkolny Pedagog specjalny Logopeda</p>
Uwrażliwienie uczniów na potrzeby innych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie na terenie szkoły akcji charytatywnych. 2. Udział w ogólnopolskich zbiórkach charytatywnych np. Góra Grosza, WOŚP, Zbiórka Żywności Caritas. 	<p>Wychowawcy klas Nauczyciele Samorząd Uczniowski</p>
Podnoszenie wiary we własne możliwości.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział uczniów w zajęciach pozalekcyjnych zgodnie z ich potrzebami, zainteresowaniami i uzdolnieniami. 2. Udział w zajęciach specjalistycznych: dydaktyczno - wyrównawczych, logopedycznych, korekcyjno – kompensacyjnych, zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno - społeczne. 3. Udział uczniów w konkursach klasowych, szkolnych i 	<p>Dyrektor szkoły Wychowawcy klas Nauczyciele Pedagog szkolny Pedagog specjalny Logopeda</p>

	<p>pozaszkolnych.</p> <p>4. Współpraca nauczycieli z rodzicami uczniów w celu podnoszenia efektów kształcenia.</p> <p>5. Diagnozowanie potencjałów intelektualnych uczniów – – badania psychologiczno-pedagogiczne.</p>	
Rozwój osobowości ucznia.	<p>1. Wspomaganie u uczniów umiejętności samopoznania: – wykorzystywanie sytuacji szkolnych do treningu rozpoznawania własnych emocji, uczuć, predyspozycji i deficytów. – wdrażanie do autorefleksji.</p> <p>2. Stymulowanie rozwoju samoakceptacji i samokontroli: – kształtowanie umiejętności kontrolowania zachowania i panowania nad emocjami, kreowania własnego wizerunku, – wdrażanie do samooceny.</p> <p>3. Umiejętność wykorzystania własnego potencjału: – motywowanie uczniów do nauki szkolnej, – rozbudzanie i poszerzanie zainteresowań uczniów, – stwarzanie warunków do realizowania działań wynikających z zainteresowań, uzdolnień uczniów – rozwijanie zdolności twórczego myślenia, – pomoc uczniom w radzeniu sobie z własnymi niedoskonałościami, – kształtowanie hierarchii wartości, – praca z uczniem zdolnym, – praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.</p> <p>3. Udział uczniów w zajęciach pozalekcyjnych.</p>	<p>Wychowawcy klas Nauczyciele Bibliotekarz Pedagog szkolny Pedagog specjalny Logopeda</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Realizacja zadań wynikających z Narodowego Programu Rozwoju Czytelności. 5. Zajęcia z zakresu edukacji finansowej. 6. Spotkania z ciekawymi ludźmi. 	
Pomoc rodzicom, nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie rodziców ze Statutem Szkoły, Programem Wychowawczo – Profilaktycznym oraz regulaminami, procedurami. 2. Bieżące informowanie rodziców o sytuacji dziecka w szkole i poza nią. 3. Dostarczanie aktualnych informacji rodzicom, nauczycielom, opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych poprzez spotkania ze specjalistami. 4. Indywidualne rozmowy z uczniem i rodzicem. 5. Porady, konsultacje, warsztaty dla rodziców. 6. Podejmowanie wspólnych inicjatyw w zakresie rozwiązywania trudności lub eliminowania zagrożeń. 7. Udostępnianie wykazu instytucji, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc. 8. Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania niebezpiecznych środków i substancji, a także norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego poprzez uczestnictwo np. w radach szkoleniowych, kursach i szkoleniach. 	<p>Dyrektor szkoły Wychowawcy klas Nauczyciele Pedagog szkolny Pedagog specjalny Logopeda</p>

IV. OBSZAR: PROFILAKTYKA

Zadania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni
Przeciwdziałanie uzależnieniu od Internetu, gier komputerowych, portali społecznościowych oraz telefonów komórkowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omawianie zagrożeń związanych z nadmiernym korzystaniem z Internetu, telefonów komórkowych oraz gier komputerowych. 2. Kształtowanie świadomości niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów oraz ujawnianiu danych osobowych. 3. Uczestnictwo w konkursach profilaktycznych. 	Wychowawcy klas Nauczyciele Pedagog
Uświadomienie zjawiska cyberprzemocy. Procedury postępowania zawarte w Standardach Ochrony Małoletnich w szkole.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja uczniów w zakresie radzenia sobie z własnymi trudnymi uczuciami oraz w zakresie ochrony przed agresją/przemocą w sieci. 2. Zapoznanie uczniów ze zbiorem zasad i norm obowiązujących w szkole. 3. Spotkania z przedstawicielami Policji dotyczące odpowiedzialności nieletnich, bezpieczeństwa, profilaktyki. 4. Udział w wybranych kampaniach i akcjach społecznych dotyczących bezpieczeństwa w Internecie. 5. Obchody „Dnia Bezpiecznego Internetu”. 	Wychowawcy klas Nauczyciele informatyki Pedagog
Przeciwdziałanie uzależnieniu od używek: tytoniu, e-papierosów, alkoholu oraz substancji psychoaktywnych (leki, dopalacze, narkotyki)	<ol style="list-style-type: none"> 4. Diagnoza środowiska ucznia. 5. Wyposażenie uczniów, rodziców i nauczycieli w wiedzę o uzależnieniach i możliwościach szukania pomocy w sytuacji sięgania po narkotyki, dopalacze, alkohol, nikotynę. 6. Zamieszczanie informacji - gazetki tematyczne, 7. Bieżące informowanie rodziców/prawnych opiekunów 	Wychowawcy klas Nauczyciele Pedagog Samorząd Uczniowski

	o widocznej zmianie w zachowaniu dziecka, o swoich sugestiach i spostrzeżeniach. 8. Współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę w tym zakresie.	
--	---	--

V. OBSZAR: KULTURA

Zadania	Sposób realizacji	Odpowiedzialni
Kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kulturowanie tradycji związanych z najbliższą okolicą, krajem. 2. Poznawanie symboli narodowych i europejskich. 3. Uczestnictwo w uroczystościach o charakterze szkolnym i państwowym (obchody Święta Edukacji Narodowej, Święta Niepodległości, Święta Uchwalenia Konstytucji 3 Maja, Święta Flagi, Dzień pamięci wybuchu II wojny światowej itd.). 4. Zajęcia edukacyjne w ramach lekcji muzyki, języka polskiego i historii. 5. Udział w konkursach związanych z obchodami świąt narodowych. 6. Kształtowanie postawy szacunku wobec symboli narodowych oraz hymnu i sztandaru szkoły. 	Wychowawcy klas, Nauczyciele języka polskiego, historii, WOS, muzyki
Kształtowanie przynależności do środowiska lokalnego, regionu, kraju.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział w uroczystościach szkolnych, regionalnych i narodowych. 2. Organizowanie apeli (Święto Niepodległości, Święto Konstytucji 3 Maja). 3. Udział w konkursach, wycieczkach. 	Nauczyciele języka polskiego, historii, języków obcych, muzyki

	4. Współpraca z lokalnymi władzami, ośrodkami.	
Kształtowanie świadomości wartości uznanych przez środowisko domowe, szkolne, lokalne i narodowe.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia edukacyjne w ramach zajęć z wychowawcą, lekcji języka polskiego i historii. 2. Zajęcia edukacyjno-wychowawcze na temat – ściągania, plagiatu. 3. Udział w wystawach, wernisażach, spektaklach teatralnych, konkursach plastycznych, muzycznych, technicznych itp. 4. Udział w projekcjach filmowych (filmy, spektakle teatralne) w ramach zajęć lekcyjnych. 5. Wirtualne zwiedzanie zabytków, muzeów, wystaw itp. 6. Wycieczki do muzeów. 7. Udział w spektaklach teatralnych. 	Wychowawcy Nauczyciele języka polskiego, historii
Ukazanie roli rodziny w życiu człowieka.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie tematyki na zajęciach edukacyjnych, wychowawczych, pozalekcyjnych. 2. Włączanie członków rodziny w życie szkoły. 2. Wykonywanie drzewa genealogicznego. 	Wychowawcy klas Nauczyciele
Przygotowanie uczniów do aktywności zawodowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja zajęć z zakresu doradztwa zawodowego. 2. Prezentacja zaproszonych szkół ponadpodstawowych w celu przybliżenia uczniom oferty edukacyjnej. 3. Udział w Targach Szkół, Pracy i Rzemiosła oraz Drzwiach Otwartych w szkołach ponadpodstawowych. 9. Współpracę z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Mońkach. 10. Udział uczniów w zajęciach z doradcą zawodowym z 	Wychowawcy klas Pedagog szkolny Nauczyciele doradztwa zawodowego

	Powiatowego Urzędu Pracy w Mońkach.	
--	-------------------------------------	--

Opracował Zespół nauczycieli w składzie:

Anna Świderek

Małgorzata Kolenda

Barbara Hryniewicka

Wiesława Bielawska

Jarosław Kłubowicz